

KIES VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIG NEDERLAND

Dit is wat ondernemers nodig hebben om te ondernemen in de nieuwe economie.

Beste lezer,

Vóór maart 2020 werkten duizenden Nederlandse ondernemers gestaag toe naar een nieuwe economie. Een economie die klimaatneutraal, circulair en inclusief is met eerlijke ketens. En hoewel COVID-19 de wereld vervolgens op haar grondvesten deed schudden, wil het gros van het Nederlandse bedrijfsleven door op de ingeslagen duurzame weg. Een flink deel van de economie wordt geraakt door de coronacrisis en veel bedrijven duiken dit jaar de rode cijfers in. Maar ondernemers zouden geen ondernemers zijn als ze de crisis niet ook als kans zouden zien. Uit onderzoek onder onze achterban van zo'n tweeduizend koplopende bedrijven, bleek dat tachtig procent van de respondenten de crisis aangrijpt om juist nog duurzamer te ondernemen. Zij stellen dat het bewustzijn dat het anders moet groeit en dat er wat hen betreft nu een ultieme kans ligt om duurzaam ondernemen de standaard te maken.

Tegelijkertijd constateren we ook stagnatie bij de grote groep ondernemers die voor de COVID-19 crisis nog niet zo actief bezig waren met verduurzaming van hun processen en producten. Zij geven nu aan eerst andere prioriteiten te stellen en pas over geruime tijd weer aandacht te willen geven aan duurzaam ondernemen. Uit recent onderzoek van MVO Nederland en de Rabobank blijkt dat de kloof tussen duurzame koplopers en peloton dus groeit. Duurzame ondernemers werden tijdens de crisis nóg duurzamer, de rest blijft achter. Juist het kleinbedrijf en MKB heeft moeite om mee te komen. Deze resultaten laten zien dat de overheid primair aan zet is om het MKB veel meer te helpen in de transitie naar een nieuwe economie, anders worden de verschillen alleen maar groter.

De corona-crisis is straks voorbij. Het volgende kabinet zal met een nationaal plan moeten komen om de economie en de samenleving er weer bovenop te helpen. Een uitgelezen kans om ook groener en socialer uit de crisis te komen en de economie en samenleving op een toekomstbestendige wijze in te richten. Want ondanks dat het logisch is dat alle aandacht het afgelopen jaar naar de korte termijn vraagstukken is gegaan, de noodzaak om de 2030 doelstellingen t.a.v. klimaat, circulaire economie en SDG's te halen is niet minder geworden. Alleen de tijd om deze te realiseren.

Zoals eerder geschetst spannen ondernemers, zowel MKB als grootbedrijf, zich volop in voor een toekomstbestendige economie. Maar om hun duurzame ambities waar te kunnen maken, hebben zij naast de juiste investeringen ook passende randvoorwaarden vanuit de overheid nodig. Daar hebben zij een overheid met lef bij nodig, die durft te kiezen voor groen en sociaal herstel en ondernemers die hierin voorop willen lopen de steun in de rug geeft. Duurzame koplopers uit het netwerk van MVO Nederland roepen de politiek op om verdergaande maatregelen te treffen om de Nederlandse economie toekomstbestendig te maken.

MVO Nederland vraagt van het volgende kabinet om in te spelen op de kansen die de opbouw van de economie en samenleving met zich meebrengt. Herstel niet naar de oude economie maar bouw voortvarend aan een toekomstbestendige economie en samenleving. Voor u ligt ons voorstel om deze nieuwe economie werkelijkheid te maken.

Met vriendelijke groet,
Maria van der Heijden

HERSTELPLAN VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIGE VLUCHT NAAR VOREN

1. EEN OVERHEID MET LEF

De overheid heeft het afgelopen jaar doortastend en besluitvaardig gehandeld om de economie overeind te houden. Nu het moment daar is om met meer oog voor de (middel)lange termijn de volgende fase van economisch herstel vorm te geven, is eenzelfde doortastendheid en besluitvaardigheid nodig. De klimaat- en biodiversiteitscrises spelen weliswaar op de langere termijn, maar zullen nog ingrijpender en grootschaliger zijn qua impact indien we nu niet handelen. De ongekende omvang van het huidige economische herstel gaat bepalen of we verdere 'lock-ins' creëren voor onder meer de fossiele industrie en landbouw. Of dat er nu voor de vlucht naar voren wordt gekozen en een toekomstbestendige, nieuwe economie wordt vormgegeven. Hiervoor dragen we concrete oplossingen aan, waarvan wij onderstaande twee belangrijkste toelichten.

1.1 RICHT DE ECONOMISCHE STEUNPAKKETTEN OP VERDERE VERDUURZAMING VAN DE SAMENLEVING.

De komende tijd zal er nog veel geld ingezet worden voor herstel van de economie. Ook zal het Nationaal Groeifonds verder geoperationaliseerd worden. Deze middelen moeten ten bate komen van het versnellen naar de nieuwe economie. Investeren in vervuilende activiteiten en de fossiele economie zal hoe dan ook leiden tot 'stranded assets' en versnelde afschrijvingen. In navolging van veel andere landen roepen wij de overheid op het merendeel van de gelden in te zetten voor duurzame innovaties en de opschaling daarvan. En alle andere middelen zo in te zetten dat zij in ieder geval niet tegen deze verduurzaming inwerken.

1.2. GEEF MEER INVESTERINGSRUIMTE AAN ORGANISATIES DIE EEN OPENBARE DIENST OF WETTELIJKE TAAK UITVOEREN.

Nederland kent enkele tientallen semipublieke organisaties, zoals netbeheerders, drinkwater- en havenbedrijven. Het CBS berekende dat dit soort organisaties middels hun ketens zo'n 12% van het bnp aansturen. In die ketens zitten heel veel Nederlandse (MKB) ondernemingen. Deze organisaties zullen de komende jaren tientallen miljarden investeren en kunnen via die investeringen enorm bijdragen aan de nieuwe economie. Maar de regels waar zij zich als semioverheden aan moeten houden, beperkt de ruimte die zij hebben voor innovatie en markttransformatie. De overheid kan middels deze investeringen, die substantieel zijn en een brede reikwijdte hebben, een groot verschil maken. Met een relatief klein extra innovatiebudget en ruimte in strikte wet- en regelgeving, kan worden toegewerkt naar het gelijktijdig behalen van meerdere maatschappelijke doelen. Geef deze organisaties de ruimte om innovatiever te investeren, (cross-) sectoraal samen te werken en vernieuwend te ondernemen.

2. ECHTE PRIJZEN

Wij zijn een netwerk van ondernemers. En geloven in een vrijemarkteconomie. Hierin staat echter wel het realiseren van brede welvaart centraal. Waarde is niet louter financieel, maar juist ook sociaal en ecologisch. Marktwerking kan dan ook alleen goed werken als de zogenaamde 'externe kosten' voor mens, leefomgeving en maatschappij zijn meegenomen. MVO Nederland pleit dan ook voor het werken met echte prijzen. Dit leidt tot grotere bewustwording over de maatschappelijke impact van ondernemen en stimuleert innovatie om het deze externe kosten te minimaliseren. De Nederlandse overheid kan het gebruik van echte prijzen stimuleren door deze te verplichten, zoals middels een CO₂-heffing. Maar ook door het belastingstelsel zo in te richten dat grondstofverbruik en vervuiling meer belast wordt, en arbeid minder. Daarnaast kan de Nederlandse overheid het gebruik van echte prijzen door ondernemers te faciliteren en stimuleren.

2.1 ZET IN OP EEN SLIM BELASTINGSTELSEL VOOR EEN CIRCULAIR EN SOCIAAL NEDERLAND

Van links tot rechts vindt men dat het huidige belastingstelsel niet meer voldoet aan de eisen van vandaag, laat staan aan de samenleving van morgen. Samen met een brede coalitie roepen wij het nieuwe kabinet om dit momentum te gebruiken om het stelsel fundamenteel te vernieuwen ten gunste van huidige én toekomstige generaties. Door minder belasting te heffen op werk en juist meer op het verbruik van grondstoffen en het produceren van afval en broeikasgassen, verlichten we niet alleen de druk op vitale beroepen, maar dragen we ook bij aan een schoner en duurzaam Nederland. Het leidende principe moet zijn dat de vervuiler betaalt en werk loont. Zo zorgen we voor brede welvaart. Benut deze geweldige kans om een nieuwe, toekomstbestendige economie in te richten die bouwt aan brede welvaart met een slim belastingstelsel als één van de hoekstenen.

2.2 KIES VOOR DUURZAAM OPDRACHTGEVERSCHAP

Jaarlijks besteden Nederlandse overheden €73 miljard aan inkoop. MVO Nederland wil dat het volgende kabinet kiest voor de toekomst, door te sturen op duurzaam opdrachtgeverschap, wat betekent dat Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ook daadwerkelijk geïmplementeerd wordt, inclusief het werken met echte prijzen. Hierdoor krijgen toekomstbestendige ondernemers de wind in de rug met de verschillende overheden als launching customer.

3. ONDERSTEUN DUURZAME ONDERNEMERS

We moeten scherper kiezen waar we in investeren en welke bedrijven gesteund worden. MVO Nederland pleit ervoor om te kiezen voor duurzame ondernemers, waardoor we de transitie naar de nieuwe economie niet loslaten door de coronacrisis, maar juist versnellen naar een volhoudbare toekomst. Wanneer de COVID-19 crisis achter de rug is, hebben we immers nog steeds de doelen in het kader van het Klimaat- en het Grondstoffenakkoord, en geldt het behalen van de Sustainable Development Goals nog steeds als richtinggevend kompas. Juist duurzame investeringen betalen zich op termijn terug en voorkomen een verdere 'lock-in' in processen en systemen die hoe dan ook getransformeerd moeten worden.

3.1 START REGIONALE INNOVATIEHUBS TER BEVORDERING VAN VERDUURZAMING

Er zijn heel veel regelingen en subsidies voor ondernemers, maar het is uitermate complex om het woud aan regels door te komen en veel regelingen zijn gericht op de bestaande economie. Kansen voor duurzame innovatie worden gemist en dat is zonde. MKB-ondernemers hebben niet altijd de kennis, kunde en steun die grote bedrijven wel hebben. Een (regionaal) innovatieloket met een dubbele functie biedt de uitkomst: het voorziet ondernemers van kennis en netwerk, en inventariseert tegelijkertijd waar de knelpunten zitten. Ook kan het lokale innovatieloket koplopers in de transitie koppelen aan ondernemingen die (nog) niet zijn aangehaakt. Op deze manier versterken ondernemers elkaar. Het loket functioneert op basis van een no-wrong-door-policy, waarbij een ondernemer begeleid wordt naar de juiste instantie wanneer hij bij het eerste aanspreekpunt niet geholpen kan worden. Maak herstellfondsen ondersteunend aan verduurzaming door het MKB, zoals eerder het Energiecentrum MKB en Syntens deden.

3.2 BELOON DUURZAME ONDERNEMERS

Een steeds grotere groep bedrijven werkt voortvarend aan een toekomstbestendige economie. Een van de grootste knelpunten waar zij tegenaan lopen bij verduurzaming is het gebrek aan een gelijk speelveld. Het kabinet kan achterblijvers aansporen en het speelveld gelijktrekken door bedrijven in de oude economie niet langer te ondersteunen. Trek het speelveld gelijk voor duurzame ondernemers door de brede verantwoordelijkheid voor circulair, duurzaam en divers van ondernemingen wettelijk vast te leggen in een governance code. En gebruik overheidssteun als hefboom om echte prijzen te stimuleren. De Nederlandse overheid ondersteunt ondernemers op verschillende wijze, via het instrumentarium, exportkredietverzekering, subsidies, handelsmissies en nu ook middels coronasteun.. Zet het Rijksbrede instrumentarium in voor ondernemers, door hen onder meer te faciliteren in het leren werken met echte prijzen.

OVER MVO NEDERLAND

MVO Nederland gelooft in de kracht van Nederlandse ondernemers om bij te dragen aan een duurzame economie, hier en in het buitenland. Private en publieke organisaties spelen een sleutelrol op weg naar een economie die klimaatneutraal is, waar afval niet meer bestaat en waarin ieder talent telt. Onze missie is om de wereld groener en socialer te maken met bedrijven en overheden. We doen dit door organisaties met ambitie aan ons te binden en samen met hen duurzame ambities te realiseren. We betrekken organisaties uit het maatschappelijk middenveld om deze ambities aan te laten sluiten bij de uitdagingen van deze tijd. Daarbij dagen we ondernemers uit om steeds verdere stappen te nemen. Momenteel zijn er zo'n 2.000 partners bij ons aangesloten. Dit is een mix van grote en MKB-bedrijven, brancheorganisaties, maatschappelijke organisaties, MVO-experts, overheden, onderwijs- en zorginstellingen. Deze organisaties vertegenwoordigen samen een netwerk van ruim 300.000 bedrijven en initiatieven in Nederland. Wat hen verbindt is een gezamenlijke ambitie: een groener en socialer Nederland.

MVO Nederland werkt samen met ministeries aan het bereiken van een nieuwe economie. Zo werken we met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in het Versnellingshuis Nederland Circulair om duurzame ondernemers te helpen. En met haar kennis van specifieke product- en materiaalketens zoals die in plastic, textiel, gebouwde omgeving en agrofood levert MVO Nederland als transitie-manager maatwerk als het gaat om beleidsuitwerking en beleidsimplementatie.

